

TELEGRAFUL ROMAN.

Apure Marția. Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 84.
Epistolele nefrancate se refușă. Articollii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond.

Socialismul ca primejdie națională.

În temeiul legilor firești, sub ochii noștri se poartă o luptă uriașă între diferitele state, popoare, corporațiuni și indiviți.

Lupta acesta se poartă cu anumite scopuri, a căror țintă finală este ajungerea la mulțămirea aspirațiunilor în parte juste — și îndreptățite ale marei majorității a omeniei.

Statele se răsboesc între sine, fie pe teren economic, fie pentru a-și sporii teritoriul, puterea și averea.

Lupta acesta nu cade în cadrul cercețurilor noastre de azi.

Cu mult mai aproape stăm de lupta ce se desfășură între diferitele popoare.

Acastă luptă e pe cât se poate de înverșunată, căci aici luptătorii stau față în față, sunt aproape unul de altul, se cunosc reciproc, — și din slăbiciunea unuia caută să profite cel mai tare, cel mai isteț — și profitul e: eghemonia, subjugarea, impunerea limbii, desbrăcarea de originea, de datinele și tradițiunile celui învins.

Punând la cântar pagubele ce le cauzează și le îndură cei învinși, nu-ți poți da în pripă semă, dacă cu Mannlicher și Krupp se poate face mai mare pustiire de cât în lupta ce se dă pe terenul cultural, pe terenul economic în luptele interne.

O problemă de actualitate a timpului nostru este problema numită socială — care se manifestă în o luptă cu tendințe de a transforma ordinea socială și a asigura luptătorilor pacea și bunăstarea, problemă neresolvată dar cu întepire reclamată de cercuri din ce în ce mai largi.

Cu răspândirea culturai au început a crește și pretențiile omenilor.

Aburul și electricitatea, puse în serviciul omului, au dat un avânt puternic capitalului — așa numita forță de producțiune s'a sporit — dar' produsele nu s'au împărțit și nu se împart în mod egal, — din contră, capitalistul și proprietariul mare se îmbogățesc — er' muncitorul trăiește în continuă luptă și miserie, — vegetează.

Mașinile, în alianță cu capitalul, nimicesc o mulțime de existențe, séu dacă nu le

pot nimici, le reduc din starea de independență la ore-care atênare.

În chipul acesta — între capitalist și muncitoriu, între proprietariu și țeran lucrătoriu s'a născut un abis — care se mărește pe zi ce merge, — pentru-că în păturile mai de jos încă s'a dezvoltat și se dezvoltă în continuu voința de a fi omul de sine stătător, și nimenea nu renunță bucuros la independența sa, nimenea nu vrea să fie espus la capriciile altuia, — mai ales, că în momentul ce ai pierdut dreptul la proprietate privată, — s'a nimicit și instinctul de a cruța și conserva, ai devenit sub tutorat — perđându-ți tot rostul și cu el aproape toate drepturile cetățenești.

Iscușința luptătorilor, și armele ce le folosesc pun lumea în uimire și e timpul să ne dăm semă, dacă această luptă se manifestă și în viața poporului nostru și cu ce rezultate participăm noi în lupta acesta uriașă.

Contactul cu alte popoare a scos binișor pe țeranul nostru din starea patriarhală în care se găsea. Era o epocă de aur în viața poporului nostru timpn, când secerea, culesul viilor, al cucuruzului, adunatul pomelor erau și pentru el prasnice, și zile de bucurii nebune. Sărbătorile aveau pentru el farmecul, care orășanul nu l'înțelege, și starea lui sufletească a fost mulțămitoare tocmai pentru-că gradul lui de cultură, exigențele sociale, dezvoltarea națională, erau toate în fașie, și pretenșiile erau minimale.

Timpurile s'au schimbat cu desevîrșire — și ele au avut îniriure și asupra țeranului nostru. Acastă schimbare s'a făcut în două direcțiuni, una cea culturală, favorabilă, alta economică, ce poate fi fatală pentru existența noastră.

Ori-cum am voi noi și dori chiar acum să avem clase mai multe de boeri, funcționari înalți, neguțatori, industriași — și artiști, stratul cel mare social românesc de pretutindenea îl dă totuși clasa agricultorilor.

Viitoriul acestei clase de omeni trebuie să ne preocupe pe toți în prima linie, căci încă multă vreme la noi tot țeranul are să rămână talpa țerii.

Pentru poporul nostru nu există decât un singur isvor de bogăție: *plugăria*, producțiunea animalelor și plantelor.

„Țeranul nostru, în condițiuni favorabile, este în generalitatea lui deopotrivă cu cele mai deștepte și luminate popore din continent.

« Nu a eșit, ce e drept, din sinul poporului nostru vr'un geniu, care să fi făcut vr'o descoperire nouă, în arte și științe, n'am avut nici învățați și filosofi, cari să fi consacrat totă viața unui studiu amănunțit, și să fi împins cu cercetările lui până la cele din urmă limite, dar' acesta se o atribuim circumstanței, că suntem un popor cu totul tot nou în viața intelectuală, că sunt puțini ani de când ne stau deschise porțile universităților din Europa.” (Ghica, Conv. economice.)

Cu toate acestea nu există pe întreg continentul țeran plugar mai deștept de cât țeranul român.

Presiunile ce s'au făcut asupra lui, jăfuirile, maltrătarile prin cari a trecut și trece până azi, nu au putut să-l prostescă, să-l dobitocescă, a rămas vesel, isteț și priceput.

Avem deci în popor un mărgăritar prețios, un rezervor, care are să ne dea tot ce ne trebuie, forță intelectuală, premenire morală, putere și viață.

Ni-se impune acum întrebarea, — dacă acest popor este el, ori nu, în condițiuni de bunăstare și mulțămire, — făcut-au toți factorii ce trebuiau să facă pentru-ca să-i asigure bună-starea materială și morală?

La aceste întrebări negreșit că trebuie să răspundem cu un categoric nu!

Sistemul feudal aici ca și în țera românească a lăsat urme afunde de miserie, în viața morală și materială a țeranului român. Ciocoi de dincolo cu un dram nu au fost mai buni de cât aristocrații și magnaii de dincăce.

Țeranul nostru în marea lui majoritate nu are nici azi la zi de sărbătoare găina în olă și porc gras de Crăciun. Mai mult. Sunt, durere, țerani, cari n'au petec de pământ, ca să implante plugul de-o brazdă, să samene un strat de legumă, și drept de pășunat pentru o gască. Pământul, pășunatul, pădurea, pescuitul, vênatul e al domnului, al țeranului e amarul, munca grea, sudorea, locuința slabă.

Ei, credem noi, — că acești omeni pot fi mulțămiiți cu sôrtea lor, cu ordinea socială, cu drepturile înscrise în legi? — credem noi, că în creerii lor nu vor frământa planuri

și nu vor iscodi arme și mijloce de scăpare — arme, cu cari să delătore miseria ce-i apasă?

Dacă astfelu am crede — amară ar trebui să ne fie decepțiunea când ne-am convinge de contrariul — și am vedé odată ridicându-se nori de nemulțămire în jurul nostru, nori din cari se descarcă furtuni cu putere elementară, cărora nu se pôte omul împotrivi.

Ei bine, ce e de făcut? Să-l ațităm, să-l agităm, să-i punem în vedere răsturnarea ordinii sociale, împărțirea bunurilor, ar fi un lucru și pécătos și absurd, dacă în modul acesta am căuta să-i ușurăm sôrtea țeranului.

Alte sunt mijlocele cu cari să-l cumintim, alte căile pe cari să-l ducem la mântuire. Vom descrie nițel sôrtea altor popore, ca să putem face deducțiuni logice.

În capitala Austriei, în Viena, după conscrierea cea mai recentă a populațiunei sunt 23,000 locuințe numai cu o singură încăpere și în aceste 23,000 încăperi stau 180,000 locuitori. Aprope atâtea suflete cât numără întreg poporul săsesc din Ardeal. În aceste spelunce locuiesc, în calcul mediu, în o singură odaie 8 persoane. Închipuți-vé ce grópă a moralității, închipuți-vé ce aer infect, închipuți-vé copiii lăsați în grija Domnului, — căci tata și mama sunt ăiaua întrégă la fabrică; închipuți-vé umeđela din suterane și din pivnițe în ôsele lor, închipuți-vé câți schilăviți, câți mușcați de diferite insecte, — câți lucrători bejiți vin nóptea și întră în odaie să ocupe patul lor, — și că pentru aceste odăi plătesc la lună câte 8—10—15 coróne, — își trag bucătura din gură și o dau domnului de case — ca să trăescă domnește.

Cine se uită la acele ființe? Spitalurile sunt pline, temnițele gem de astfelu de nenorociți.

Și miseria acesta e aproape în toate orașele în jurul cărora s'au ridicat fabrice — locuitorii nu au aer, sóre, lumină, căldură, nici chiar apă curată.

În Londra, capitala celui mai bogat stat din lume, — preste 1 milion de omeni sunt fără nici un căpătăiu, mor pe strade goli, flămânđi — er' 7, și șapte lordji au unul fie-care preste 200,000 hectare de pământ — er' 90 de inși au unul fie-care

FOIȘORĂ

Igiena scolară

de Dr. I. Ben.
(Urmare).

În etatea fragedă a școlarilor, când scheletul încă nu este perfect, corpul trebuie să aibă o ținută dreaptă, am putea dice militară, întră toate împrejurările.

„Ținută dreaptă a corpului”, dice anatomul Toldt, profesor la universitatea din Viena, „e condiționată de poziția normală a spinării și a întreg trunchiului; ea împiedecă a se îngusta peptul și abdomenul, în urmare evită apăsări păgubitoare asupra intestinelor: ea garantează libertatea mișcărilor respiratoare și posibilitatea unei lărgiri voluminoase a plămânilor; și tot ea garantează, că ochii se vor ținea la o distanță corêspundătoare dela obiect.”

„Corpul copilului, când serie, se razimă pe trei puncte. Un punct se află pe scaunul băncii, celelalte două sunt pe masa de scris, pe care se așeadă amândouă brațele; anume în urma plecării înainte a corpului, absolut necesară la scris, punctul de gravitațiune cade înainte și caută a se sprijini pe brațe.”

„Cu cât coatele ajung mai în jos și se desfac de olaltă, cu atât trebuie să se plece și corpul cătră masa de scris, pentru-ca să se poată răzima pe ele, ori apoi se îndoesce din mijloc. Dacă însă coatele se string cătră corp și în starea

aceasta se așează brațele pe masa de scris, punctul de gravitațiune se urcă în sus, corpul ia o poziție dreaptă, brațele devin un razim al lui și îl împiedecă a se obosi.”

„Ținută greșită, amintită mai sus, aduce cu sine o apropiere peste măsură a capului de caiet și de regulă o plecare a capului în stânga. În urma prea marei apropieri a corpului de caiet, capul copilului cade în jos și privirea devine aproape verticală pe vârful penei. În consecuență peana va acoperi tocmai acea parte a caietului, unde trebuie să se scrie. Pentru-ca să poată vedea, copilul își pleacă capul în stânga, o mișcare care îi mai aduce și alte servicii.”

„Apropiind capul prea mult, caietul ajunge îndărătul punctului de apropiere al ochiului, adecă se află înafară de domeniul vederii curate. Prin plecarea capului în o parte depărtarea ochilor, în special a unuia, se mărește astfel, că copilul va vedea mai curat și mai nesilit.”

„În cursul timpului plecarea capului cauzează o strîmbare (diformare) în lături a spinării și, în urma distanței inegale a ochilor dela obiect, o încordare mai mare a unui ochiu, miopie.”

Cuvintele anatomului Toldt sunt clare. Ținută greșită a corpului cauzează diformități corporale și miopie. Diformitățile nu sunt numai defecte de frumseță, ci au și alte urmări neplăcute.

Diformarea spinării este totdeauna împreună cu diformări ale toracelui. Acestea, la rândul lor, apasă asupra organelor vitale așeđate în torace și abdomen și le împiedecă în funcțiunea lor fiziologică. O consecuență mai departe este, că întreg organismul este înapoiat în dezvoltarea sa.

Cerințele igienei se satisfac mai bine prin scrierea verticală. Aceasta, ce e drept, răpescce mai mult timp, școlarii sunt siliți a scrie mai încet, totodată și mai atent. Dar ce zor au elevii din clasele primare a se grăbi? Ei au să învețe a scrie, iar nu a scrie mult.

Dat fiind că nici igienistii nici pedagogii nu 'și-au spus ultimul cuvânt în această chestiune, nu insistăm asupra scrierii verticale. O recomandăm însă tuturor dascăliilor și fi îndemnăm să facă încercări, de oare-ce avem convingerea, că rezultatele ce vor obține, numai încurajatoare pot fi.

În cele următoare vom reda, după Leo Burgerstein: Schulhygiene, regulile scrierii, stabilite de Dr. P. Schubert. Ele sunt:

1.) Caietul să zacă continuu înaintea liniei mediane a corpului și marginea lui să fie paralelă cu marginea mesii. Copierea de pe modele așeđate în laturea stângă nu e permisă; modelele să se afle pe tablă sau în caiet. Caietul sau tăblița după fiecare șir scris să se împingă în sus în măsură potrivită.

2.) Trebuie a se îngrijii, ca linia, ce împreună ambii ochi sau ambii umeri, să aibă poziție orizontală, partea superioară a trunchiului să nu fie plecată înainte, peptul să nu se razime pe marginea mesii. Capul să fie puțin plecat, distanța dintră ochi și scrisoare să fie așa de mare, pe cum permite mărirea corpului având o ținută dreaptă, după puțină nu mai mică de 30 cm. Partea superioară a corpului să nu fie sucită în jurul axei sale verticale, nici dată în lături.

3.) Amândouă coatele să fie puțin (moderat) apropiate de corp, la scrierea verticală cam așa ca și când atárnă brațele la vale, la scrierea înclinată mai puțin; antebratele să zacă

preste 24,000 hectare și venitul acestora numai din moși e 450 milioane de franci la an.

Dacă proletarii acestor orașe — se ridică — cer reducerea orelor lucrului, absolvirea femeilor dela munca din fabrici și copiilor nevêrstnici, plată mai mare, e espicabil — ei sunt în drept să o facă — și lupta lor în această direcțiune a dat rezultate foarte favorabile pentru muncitori.

Etă un exemplu:

Un capitalist a întemeiat o fabrică cu un capital de 200,000 corone — și a instalat 50 lucrători. La finea anului a realizat un câștig de 50,000 corone 25%. Din acestia a dat muncitorilor celor 50 — 25,000 corone, 25 mii i-a rămas lui. S'au pus omenii la socotă și au găsit, — că la un lucrător i-se vine la an numai 500 corone, și acesta din cauză, că fabricantul ține pe sēma sa din venit 12½% — după capitalul investit.

Au sistat lucrul — s'au pus în grevă și au reclamat din câștigul de 50,000, 40,000 pe sēma lor — 6r' fabricantul sē se mulțamească cu 5%. Astfeliu s'a urcat la unul fie-care plata anuală dela 500 corone la 800 corone.

Lupta acēsta — este luptă pentru existență, luptă, care din punct de vedere moral nu e condamabilă, din contră, condamabil a fost proprietariul fabricii, care ani de-a rândul a încasat 12½% după capitalul seu — și unui biet muncitoriu i-s'a venit la zi nici două corone, — din care avea să trăească el, să crească și îmbrace copiii, sē-i dee la școlă, să plătească cuartir etc.

Dacă însă lucrătorii nu s'ar opri la rezultatul ajuns — aci — atunci comit ei păcat — tind să nimicească capitalul.

Fabricantul împins de concurență trebuie să desfacă marfa și mai efin, pretensiile muncitorilor devenind mai mari — urmēză sistarea lucrului și cei 50 muncitori deodată stau pe strade.

În stare acēsta tristă a lor nu e vorbă apoi de pretensii închipuite, nu de ambiția scriitorului, care n'a isbutit la careva concurs, de a poetului și a pictorului decepțional, — e vorbă de pâne, de locuință, de îmbrăcăminte, trebuințe cari trebuie mulțamite, pentru-ca omul sē nu devină fiară sēlbatică.

Anglia, stat per eminentiam industrial, a înțeles mai întâiu să dee o rezolvare rațională cestiunei sociale, a decretat anume prin legi învățământul obligat și gratuit pentru popor, și drept rezultat al acestei legi a sporit budgetul cultelor dela 4 milioane de marce, cât era în 1865 — la 130 milioane în anul trecut.

Asemenea a redus dările indirecte, dările de consum pentru articii de hrană: făină, carne, bere și sare — și în schimb a urcat dările directe: a pământului — darea pentru stabilimentele industriale și darea după venitele dela capitalele elocate în depuneri, acții și scrisuri fonciare.

Pe lângă acestea, a garantat libertatea presei, libertatea întrunirilor — și a estins dreptul electoral asupra tuturor muncitorilor, făcându-i în privința acēsta egali cu cei mai bogați lordi din Englitera.

Mēsurile acestea social-politice, positive, au dat cele mai frumoșe rezultate și au smuls din mâna social-democraților armele cele mai primejdioșe, cu cari s'au luptat contra capitalului. În Anglia — ce e drept — n'a dispărut socialismul, dar' el a încetat de a mai fi o primejdie pentru stat și pentru ordinea legală.

Germania, stat mare cultural în centrul Europei, nu s'a știut ridica la cumințenia Englezilor.

După suprimarea revoluțiunei din Paris — la 1871, — socialiștii urmăriți și anarhiștii espulsați din Francia și-au luat drumul spre Germania, începēnd aci o acțiune de resturare.

În urma agitațiunii desvoltate de ei, deja în 1872 au intrat în parlamentul german 2 deputați, — 6r' la 1881 vedem deja 24 deputați socialiști, voturile date pentru socialiști trec preste ½ milion.

După atentatele din 1878, la 11 Maiu și 1 Iuniu, contra împēratului Wilhelm — s'a prezentat parlamentului legea pentru suprimarea dreptului de întrunire și întroducerea censurei contra presei.

Legea odată respinsă, parlamentul a fost disolvat și s'a prezentat a doua-6ră, cu unele restricțiuni, acum accesibile, dar' acēsta nu a împedecat, ca sē se redacteze în Germania 41 ziare socialiste, cu preste 200,000 abonenți și sē-i sporēscă numărul deputaților în cameră așa, că azi sunt un factor de care se ține sēmă, dat fiind, că orașele principale, Berlin, Hamburg, au reprezentanți socialiști în parlament.

Am făcut paralele între muncitorii străini și țēranii noștri, ca sē putem urma firul desvoltării lucrului la noi.

Referințele agrare, referințele economice preste tot nu sunt nici pentru țēranul nostru mulțamitoare. Munca lui e rēu plătită, locuința lui e slăbuță, hrana lui cât se pōte de puțin nutritōre, organele cari ar fi sē-l oblăduescă nu țin sēmă de el, din contră, își dau mare silință, ca sē-l siluescă și sē-l împingă la marginea desperațiunei.

Însē sōrtea țēranului nostru departe de a se putē asemēna cu cea a proletariului din Viena și Londra!

Nemulțamit însă totuși e și el, și pentru un popor puțin instruat nemulțamirea e de ajuns, ca sē se arunce în brațele celui dintăiu aventurier, care-i știe pune în vedere schimbarea înspre bine.

Aici e punctul ce constituie primejdia pentru poporul nostru.

De nu vom prinde de veste, în o bună dimineță ne vom trezi că preste poporul nostru nu mai dispunem noi, ci alții, cari cu frase ademenitoare, cu vorbe frumoșe il

vor smulge din brațele conducătorilor sei firesci.

În sguduirea acēsta, în confusiunea acēsta, forțele nōstre ca popor, ca națiune, se împart, se slăbesc, puterea nōstră de rezistență se mistue, și deodată cu amăgirea poporului urmēză strivirea nōstră națională din partea celor mai tari, din partea puterii.

Trebue deci să hrănim poporul cu speranțe nōue, să băgăm în el duh dătător de viață, sē-i sărim în ajutor și sē-l facem să simtă binefacerile bisericei sale naționale, binefacerile institutelor naționale de învățământ, de credit, binefacerile la împărțirea stipendiilor și ajutoarelor, la mesele studenților — și pretutindenea unde e vorba de ajutoriu.

Pentru-că rēul cel mai mare nu este socialismul cel adevērat și curat lupta pentru existență, rēul e, că socialiștii cei perciuinați — cari se viră la inima poporului nostru sē-l otrăvescă, este că ei nu au lege, nu au patrie, nu limbă, nu naționalitate, și noi, mai ales noi Românii, numai ca Români avem rost de a trăi și numai ca Români ne putem afirma și validita.

Pământul țēranului nostru azi nu mai produce ca odinioară. S'a împărțit în loturi mici, populațiunea s'a înmulțit, vitele s'au împuținat.

Puțini din țēranii noștri au laptele, acēstă hrană nutritōre, și lipsind laptele, lipsește materialul de îngrășare și de îmbunătățire a pământului. Inteligența nōstră, cu puține excepțiuni — întrēgă se hrănește de la popor. Advocatul, preotul, învățătorul, neguțătorul, profesorul, toți trāesc de la popor — dar' dacă ne punem întrebarea, ce am făcut noi — pentru-ca sē ridicăm poporul, în cele materiale, trebue să mărturisim că în unele părți foarte puțin. Ne trebue dovești? Sē le avem. (Va urma).

Delegațiunile și-au terminat ședințele alaltăeri (Sâmbătă). Gălăgiile patriotice pe tema „pretensiunilor naționale” față cu armata și pe tema rēsturnării cabinetului Tisza, dorită deosebi din partea celor din partidul popular, vor urma acum în dietă, care azi a ținut ședință formală, ear' mâne (Marți) își începe ședințele meritice.

Correspondențe.

Inmormântarea dōmnei Gall.

— 23 Febr. 1904.

Rēmășițele pămēntești ale regretatei matrone Carolina Gall nāsc. Stan nobilă de Boșineu au fost îngropate eri (22 Februarie). Despre decursul tristului act mē grăbesc a vē trimite un scurt raport, căci rēposata a fost cunoscută în cercuri atât de largi, în cât pe fie-care cetitor al prețuitei dvōstre foi il va interesa descrierea, fie făcută și în colorii palide, a emoționătorului ceremonial de la inmormântare.

La inmormântare a servit Insliprescuvioșia Sa dl Augustin Hamsea, archimandrit și egumen al mārăstirei Hodoș-Bodrog, asistat de dñii preoți Iorgovici din Cuvești, Șepețian din Chiseteu, Martinovici din Topolovet, Vuia din Aga și preotul local.

După ce s'a făcut ceremonialul de casă, cōciugul a fost dus în sf. biserică.

Cuvēntul funebrel l'a ținut I. P. C. Sa archimandritul Augustin Hamsea, care, cu cunoscuta-i oratorie, a accentuat, că rēposata cāt a fost de evlavioasă, cātă bunătate de inimă a avut și cāt de mult s'a ridicat în viață și cīnstea tuturor prin însușirile-i nobile ce le-a avut. Cuvēntul funebrel a făcut o adāncă impresie asupra ascultărilor și lacrimile ce le-a stors din ochii intristaților participanți la actul inmormēntării, au fost cea mai vorbitōre dovadă despre adevērurile ce le a conținut acel cuvēnt funebrel.

Prohodul s'a făcut în biserică, unde răspunsurile le-a cāntat vestitul cor mixt din Chiseteu, care, sub conducerea neîntrecutului mēstru de dirigit coruri populare, a dlui preot Lucian Șepețanu, a contribuit foarte mult la înălțarea tristului act.

După finirea prohodului, cōciugul a fost dus la morminți, unde întrē plānsetele celor de față, osēmintele au fost băgate în recele sin al pământului.

Ilustritatea Sa dl magnat Dr. Iosif Gall, de și numai cu multă încordare pōte sē umble, dar' totuși și-a petrecut pe iubita mamă rēposată până la morminți aședăți sus pe un deal, ceea-ce e dovadă pe de-o parte despre iubirea cea mare a fiului față de mamă, ear' pe de altă parte despre simțul de pietate, despre simțul datorințelor fiești față de mamă, pe care simț rēposata încă pe vremea când coplii-i erau mici nu a întrelăsat a-l sădi în inimile lor.

Asistând la inmormēntare un public atât de numeros, nu puțin de lucru a avut și dl Dr. Scheffer Ernő, medic din Chiseteu, cunoscutul filo român, care prin tactul și iscusința dsale a susținut cea mai exemplară ordine.

Din mulțimea de cununi, cele din flori naturale au fost aședate pe mormēnt, ear' cele din flori artificiale au fost duse și aședate în biserică.

Il. Sa dl Gall a primit din tōte ținuturile țērii nenumērate telegrame și scrisori de condolență, ear' inteligența din apropierea Lucareșului s'a prezentat la inmormēntare în corpore și cu toții s'au grăbit sē și eșprime condolențele față de ilustrul bărbat al națiunei și bisericei, cum și față de ceilalți înrudiți ai Il. Sale, cari cu multă durere de inimă s'au grăbit sē mai vadă pentru ultima dată recele cadavru al venerabilei matrone, de la care cu atāta bine s'au ales și de la care atātea bune au învățat.

Comitatul Timișului, în care Il. Sa jōcă un rol atât de însemnat, încă a fost reprezentat la inmormēntare prin o deputațiune

simetric pe masă cu circa ⅓ a lungimii lor, astfel ca ele aproximativ să formeze un unghiu drept înaintea liniei mediane a corpului și fiecare braț să atingă marginea pultului sub un unghiu de 45°. Brațul, care scrie, în cursul scrierii unui șir se poate împinge după trebuință la dreapta, dar așa ca noua lui poziție să fie totdeauna paralelă cu cea anterioară; la scrierea înclinată mai rar e necesar a se face acest lucru, la scrierea verticală mai des.

4.) Mâna să se așede la scriere astfel, ca palma să fie numai puțin înclinată spre stānga. Marginea palmei de cātră degetul cel mic să nu atingă caietul; mâna să zacă pe dunga din afară a falangei terminale a degetului celui mic, care să fie cevaș încoavăiat, asemenea și degetul mārghinaș; acest din urmă se razimă pe degetul cel mic, iar pe el se razimă degetul din mijloc și prin acesta întreagă grupa celor trei degete, cari țin și conduc condeul. Degetul arătător să formeze un arc aproape plan fără nici o îndoitura.

Condeul să nu se apuce aproape de peană, ci mai în sus; partea superioară a condeului să-și aibă punctul de razim întră degetul arătător și cel mare, nu pe falanga primă a degetului arătător. Capētul superior al condeului să fie îndreptat cātră cot, niciodată cātră umăr sau pept.

5.) Scrierea să se întrerupă mai de multe ori pentru câteva minute, la toată întâmplarea de câte ori majoritatea copiilor dă semne de oboseală și, dacă construcția bancelor permite, că se înlocuească prin exerciții gimnastice după comandă (b. o. întindeți corpul, dați capul înapoi, etc.). Alternând cu astfel de exerciții, pauzele acestea se pot întrēbuința pentru instrucție orală.

O condițiune a posibilității de a se executa aceste reguli, este, ca caietele să nu fie mai late de 10 cm și mai lungi de 20 cm.

Sunt igienisti, cari cer, ca copiii să învețe mai întâiu a cunoaște perfect literele și numai după aceea să învețe a scrie, direct pe hārtie. Ei mai cer, ca să se elimineze tăblițele, de oare-ce ele se murdăresc, se zgārie, astfel că dela un timp nu se mai poate scrie pe ele legibil. La tot casul este a se grijă, ca tăblițele să fie totdeauna curate, elevii să nu le zgārie și să scrie totdeauna cu creioane bine ascuțite, ca literele să iese deplin la iveală, altfel ochii elevilor vor suferi.

Hārtia caietelor să fie albă, să nu sclipească, să nu fie prea subțire, de oare-ce se vād literele pe față din dos.

Negreala (tinta), cu care se scrie, să fie neagră. Toate celelalte sunt nepotrivite, îndeosebi stricăcioasă e negreala care sclipește după ce se uscă.

Pe lângă scriere în școale se mai practicā desemnul, în școale de fete și lucrul manual. Cu privire la aceste două ocupațiuni e mai greu a stabili reguli hotărâte. La toată întâmplarea e datorința învățătorului a căuta, ca elevii sau elevele nici la aceste ocupațiuni să nu iee pozițiuni nenaturale și să caute a nu obosei ochii cu lucrări prea filigrane.

În școalele populare desemnul și lucrul manual să se practice numai atāta cât e de neapărată trebuință.

Înainte de a încheia acest capitol, o scurtă observare. Învēțătorul e dator a se ocupa cu toți elevii sēi în măsură egală. Va avea însă totuși să facă excepție cu acei elevi, cari sunt miopi ori aud greu. Acestora învățătorul e dator a dă atențiune mai multă.

Elevii miopi și cu aud greu au să fie aședăți în banca primă, cei dintăiu pentru a vedea mai cu ușurință scrisoarea de pe tablă, cei din urmă pentru a putea audți explicațiile învățătorului.

Pe părinții astorfel de copii învățătorul să-i sfătuească a consulta medicul. Vederea insuficientă adeseori se amelioră

rează prin ochelari, iar audul greu încă se poate îndrepta când el este urmarea unei afecțiuni curabile.

Surmenajul în școală.

În legătură cu cele dīse până aci cu privire la igiena astrucției este locul a spune câteva cuvinte și asupra încărcării exagerate a elevilor.

Predarea grăbită și condensată a materialului, împărțit de altfel pe dece luni, ori apoi amânarea lui pe săptămānile din urmă ale anului școlar, instrucția zilnică fără pauzele necesare, metod greșit de predare, etc., sunt proprii a provoca piedeci serioase în desvoltarea fizică și spirituală a școlarilor. Sunt dascăli, cari își ruinează sănătatea dorind a face cât mai mari progrese cu elevii; ei nu se mulțamesc cu oarele stabilite, ci lungesc lecțiile peste măsură. Acestia, fără a-și da sama, sunt dușmani periculoși ai desvoltării normale a copiilor.

Instrucția exagerată alterează nutriția corpului; copiii devin anemici, palidți, slabi, cu o musculatură vādeloc, își perd voia bună, se obosesc iute, sufer de dureri de cap, ar tot dormi fără a se simți cāndva recreați.

„Încărcarea prea mare a facultăților intelectuale ale școlarului”, dīce Dr. I. Felix, „îngreunează cugetarea, raționarea lui, face munca spirituală mai lentă, mai superficială, slăbește puterea de combinare, școlarul bun simte nesiguranță în lucrare și descurajează”.

„Lucrarea și odihna să alterneze regulat; la educațiune și instrucțiune activitatea spirituală să stee în consonanță cu activitatea musculară. Durata instrucțiunii, temele de lucrat acasă, metoda de predare să se acomodeze etății și facultăților spirituale; consumul de tabac, beuturi spirtuoase și alimente iritante să fie interdīse.

(Va urma).

Dumnezeu atotputernicul ajute, ca inima ilustrului domn Dr. Gall să poată suporta și durerea cea atât de apăsătoare, cauzată prin trecerea din această lume a mult iubitei sale mame. Fie-i spre mângâiere faptul, că la doilea II. Sale iau parte toți câți îl cunosc și îl stimăză. *Raportor.*

(Sinod protopresbiterial).

Ponor, 8 Februarie v. 1904.

Intră vâile încântătoare ale Munților apuseni multe și frumoase comune românești sunt. Numeroase din ele sunt înăe împrăștiate, resfirate, cu stânci și câi prăpăstioase, unde călătorul numai cu anevoie poate străbate și unde scrutațiului naturii i-se ofer unele dintre cele mai frumoase, mai romantice și mai admirabile priveliști.

Ascunse prin vâile munților, acestor comune rar li-se dă ocaziune de serbări mai însemnate, cari să aducă schimbare în viața lor preocupată numai de greul traiului și al birurilor multe.

Intră ocaziunile acestea cele mai solemne și însuflețitoare sunt cele împreunate cu acte religioase. O astfel de serbare avu tinutul nostru, când Luni în 2 Februarie st. v. — ziua Intimpării Domnului — conform convocătorului oficiului protopresbiterial din 14 Ianuarie a. c. nr. 87, s'a ținut sinodul protopresbiterial ordinar al tractului Lupșa în reședința protopresbiteratului nostru, opidul Ottenbala.

În sinodele protopresbiterale protopopul an de an are să prezinte sinodului rapoarte, din cari să fie evidente până în cele mai mici detaluri toate atacerile și starea tractului. Pe baza acestora sinodul protopresbiterial apoi — după cum s'a accentuat și în nrul 13 al „Tel. Rom.” din a. c. — are să controleze întrăgă viața în protopresbiterat, în ce stare sunt bisericile, în ce stare sunt școlile din protopresbiterat, în ce stare este averea singuraticelor comune bisericesti, cum stă protopresbiteratul în ce privește moralitatea poporului, ce curente dușmane băntue în viața culturală, economică și morală a poporului, și ce măsuri de sanare trebuiesc luate.

Char și numai din aceste puține cunvinte se pte vedea că sinodele protopresbiterale sunt de mare însemnătate.

Sinodului nostru protopresbiterial i-a premers serviciul divin oficiat cu mare pompă de protopresbiterul Vasile Gan cu asistența preoților Nistor Manciu (Ocoluș-mare), Laurențiu Ciorbea (Ponor), Vasile Bumbuș (Sartăș) și Aurel Boier din Cioră-de-sus.

După terminarea sfintei liturgii membrii sinodului s'au întrunit în sala școlii, unde la 11 ore a. m. dl protopresbiter prin o frumoasă și instructivă vorbire ocazională declară sinodul de deschis.

Urmăzând constituirea biroului, apoi se cetese îndatinatele rapoarte ale oficiului protopresbiterial, și anume:

a) despre agendele oficiului protopresbiterial, starea clerului și poporațiunii tractului pe anul 1903;

b) despre atacerile școlare, și

c) despre atacerile epitropiei.

După aceea se ceteste raportul comitetului protopresbiterial despre activitatea sa în decursul anului 1903 și în legătură cu acesta rațiociniul protopresbiterial de pe anul 1903 și budgetul pe 1904, și în fine raportul despre stacerile bibliotecii protopresbiterale în 1903, — cari toate s'au predat unor comisii pentru-ca să le censureze și vină cu rapoarte meritice asupra lor în ședința a II-a de după prânz.

De astă-dată nu voiu abusa de paciența iubitorilor cetitori dând și estrase din datele mai însemnate. Ci numai constat cu plăcere că tractul nostru — laudă demnului seu șef — an de an progresază și stă la înălțimea chiamării sale. Ședința primă s'a încheiat la 2 ore p. m.

Ca în totdeauna — un lucru obicinuit acesta în tractul nostru — așa și de astă-dată am fost invitați din partea dlui protopop și a stimabilei sale soție la un splendid și gustos prânz, unde, de sine se înțelege, n'au lipsit nici toastele. S'a toastat pentru Excelența Sa I. P. S. domn arhiepiscop și metropolit al nostru Ioan Metianu, pentru dl protopop, pentru membrii sinodali, pentru dâna casei, etc.

Redeschidându-se ședința la orele 5 p. m., la propunerea comisunilor prin respectivii referenți, s'au aprobat toate rapoartele prezentate, împreună cu rațiociniul anului 1903 și budgetul pe 1904. Nu pot trece cu vederea să nu notez însemnatul fapt, că întru augmentarea bibliotecii tractuale cu mai multe opuri alese s'a votat pentru anul acesta 100 (una sută) de corone.

Termine toate agendele de la ordinea zilei, sinodul s'a încheiat s'era la 7 1/2 ore, când apoi ne-am dus cu toții la hotelul „Wekszler” pentru a asista la o petrecere arangiată din incidentul sinodului protopresbiterial în favorul renovării bisericii din Ofenbala. Altă mână mai desteră de cât a mea ar pute descrie animositatea și vioiciunea cu care a decurs această petrecere până'n zorile zilei. Public distins din loc și jur ca la

120—150 persoane fără deosebire de confesiune și națiune. O raritate această în părțile noastre. Drept ce, pe când aproape la toate celelalte petreceri din trecut trebuia să constatăm mai tot deficit, de astădată rezultatul material încă a fost îndestulitoriu, cu toate că și de astădată au excelat prin absențare destul de mulți. *L. Ciorbea.*

NOUTĂȚI

Prelegerea publică ținută aseră în sala palatului comitatens de dl asessor consist. N. Ivan a avut un succes deplin. Dsa a tractat tema „Socialismul ca primejdie națională”, cu mult temei și cu multă cunoștință de cauză.

A știut ținea distinsul public, care a asistat la această interesantă prelegere, în încordată atențiune; ear' la fine a fost răsplătit cu frenetice aplauze.

Fiind prelegerea această foarte actuală, pentru-că profeți mincinoși caută să propage idei socialiste și printru poporul nostru cu deosebire în părțile banatice și bihorene, — începem publicarea ei la locul de frunte al ziarului nostru, atrăgând cu deosebire atențiunea clerului asupra ei.

„Conspirația” din Bihor. În numărul de Sâmbătă am fost luat notiță despre o pretinsă conspirație printru locuitorii câtorva sate românești din Bihor, exprimându-ne totodată părerea, că și această „conspirație” va fi o simplă scornitură, că celelalte multe din trecut. „Magyar Polgár” (Cluj), în care cetisem telegrama despre descoperirea conspirației, în numărul următoriu revenind asupra cestiunii raportază, că a luat informațiuni de la locurile competente, întră cari și de la vicecomitele comitatului Cojocnei (afirmându-se în telegramă, că agenți de pe teritoriul acestui comitat ar fi pus la cale conspirația). Dl Dóza (vicecomitele) „a declarat, că știrile despre revolta din Bihor le consideră drept știri lipsite de ori-ce temei, isvorite din informațiuni false” („hamis információkból eredt alaptalan híradásnak tartja a biharmegyei lázadásról szóló tudósításokat”).

Comisari pentru conferențele învățătorești. Prin cercularul consistorial — publicat și în fruntea toii noastre, — de la 15 Ianuarie a. c. nr. 80 Școl. s'au numit comisari pentru conducerea conferențelor învățătorești din anul acesta. Dintră comisarii numiți profesorul Andrei Bărsan (Cercul I. Brașov) și profesorul Dr. Iosif Blaga (Cercul IV. Seliște) pe motive sanitare au renunțat la mandat. În locul acestora Consistoriul archidieceșan a încredințat conducerea conferențelor învățătorești din cercul I. Brașov profesorului gimnasial Nicolae Sulică, ear' a celor din cercul IV. Seliște protopresbiterului Avram I. Păcurariu din Mercurea.

Reuniunea femeilor rom. gr. or. din Făgăraș și jur”. Iși va ține Duminecă (6 Martie st. n.) la orele 3 p. m. în localul școlii gr. or. din Făgăraș a XXVIII-a adunare generală ordinară, cu următoarea ordine de zi: Deschiderea ședinței; raportul comitetului; rațiociniul reuniunii; censurarea raportului și a rațiociniului; propuneri și interpelări; închiderea ședinței. La această adunare sunt poftiți a participa atât membrii reuniunii cum și binevoitorii și spriginitorii scopurilor urmărite de reuniune. — Făgăraș, 16 Februarie 1904. Maria Dan, presidentă. Ioan Berescu, secretariu.

Fundațiunea Petran. „Răvașul” (Cluj) raportază următoarele: În 23 l. c. s'a pertractat la tabla reg. din Cluj procesul urzit de neamurile regretatului avocat Ioan Petran, care și-a testat totă averea, în preț de 160.000 cor., Asociațiunii. Tabla a întărit judecata tribunalei, prin care neamurile au fost respinse. Avocatul Asociațiunii e Dr. G. Ilea.

Știre tristă. În Galați (pe Ampoiu) zilele trecute a fost găsit mort, cu capul sfărmat, lo uitorul Ioan Irimie, ucis de cumnatul seu cu soția și doi complici. Hamele pline de sânge și s'acura cu care au ucis pe nenorocitul, au fost găsite la cei doi complici.

Lată unul dintre tristele rezultate ale lipsei de suficientă instrucție religioasă-morală a poporului.

† Luisa Comanescu n. Aldica, soția parohului Iosif Comanescu din Ghimbav, a răposat Vineri (26 Febr. n.) în etate de 19 ani și după 4 ani de fericită căsătorie. În-mormântarea i-s'a făcut eri (28 Febr. n.) în cripta familiară din cimiteriul bisericii gr.-or. din Ghimbav. Ii deplâng pierderea soțului și doi copilași ai ei (Iosif și Viorica).

† Marițica Sânjoan, fiica dlui Daniil Sânjoan a răposat Sâmbătă (27 Febr. n.) în Gherla, în etate de 14 ani. În-mormântarea i-s'a făcut eri (28 Febr. n.) în cimiteriul comun din Gherla.

„Controla”, ziarul din Timișoara al răposatului Ioan V. Barcan, cum anunță în nr. 16 (28 Febr. n.), a trecut în proprietatea publicistului Emanuil Măglașiu, care prin act încheiat la primărie a cumpărat de la ereții lui Barcan dreptul de editură și de proprietate.

Corone eterne. Iosif Marcu jun., paradositor, și soția sa Emilia n. Benea, dăruiesc în amintirea s'orei lor, respective mamă Raveca Wolff, la fondul văduvelor și orfanilor meseriașilor, înființat de „Reuniunea sodalilor români din Sibiu”, suma de 4 corone.

Esundări. Se raportază din Timișoara, că în urma ploilor și topirea zăpezii Timișul a trecut peste țarmuri, inundând deosebi hotarul dintră Giroda și Vadászerdő pe întindere de peste 1000 jugere.

Un trist aniversal. Impinindu-se un an de la trecerea la cele vecinice a mult regretatului fost profesor seminarial, referent școlar și neobosit și deștept muncitor în atacerile noastre de interes public, Dr. D. P. Barcanu, presidentul reuniunii sodalilor români din Sibiu, V. Tordășianu, întru vecinica pomenire a răposatului a dăruit „fondului Dr. D. P. Barcanu” chiamat a da ajutoare bănești sodalilor lipsiți de lucru, suma de 2 cor., ear' secretariul consistorial Dr. George Proca, de-asemenea 2 cor.

Al 49-lea! Cassariatul „Reuniunii române de înmormântare din Sibiu” a solvit moștenitorilor legali ai răposatei Raveca Wolff, fostă membră a numitei Reuniuni, ajutorul statutar. Acesta e al 49-lea cas de morțe în sinul acestei reuniuni de înmormântare.

Deosebite merite și-a câștigat inventatorul crucei duble electro-magnetice R. B. nr. 86,967, dl Albert Müller, ceea-ce reieșă și din următoarea scrisore de mulțămire: Stimat dle Müller (Budaposta V Vadsz-utca 42/V). Iți datorez deosebită mulțămire pentru invenția dale vindecătoare. Aveam dureri teribile de spinare și de inimă și prin folosirea crucei duble electro-magnetice R. B. nr. 86,967 am devenit earăși sănătos, pentru-ce îți exprim călduroasa mea mulțămire. Cu stimă Brager János (Vas Körtvélyes, 22 faur 1904).

Cine și iubeste grădina și voește să aibă cele mai frumoase flori și cele mai bune zarzavaturi (legume), să cumpere semințe de la casa de semințe ces. și reg. de curte Edmund Mauthner, Budapest, Rottenbiller-gasse 33, care firmă la cerere trimite gratuit preț-curentul ilustrat, de 226 pagini. Acesta conține afară de eminentele semințe cunoscute în intrăgă lumea, mulțime de noutăți surprințătoare de legumi și flori.

Cărți și reviste.

„Luceafărul”, revista literară a tinerimei universitare române din Badapesta, a apărut dte 1 Febr. st. v. cu următorii sumarii: „Eminescu în Blaj”, reminiscențe de Stefan Cacovean; „Mărunțișuri istorice, culese în Ungaria”, de N. Iorga (continuare din fasciculul anterior); „Deochiată”, schiță de G. Stoica; „În luncă”, de Carmen Sylva (continuare din fasciculul anterior); „Tabla de la Lugo”, de Iosif Popovici (continuare); „Foi răslețe”, (recensiuni), apoi poezii de Nic. Otavă, Z. Bărsan, Victor Bontescu, și notițe diferite. Ilustrațiune: Prorocul Ieremia, de V. Smigelschi.

„Luceafărul” apare la 1 și 15 a fiecărei luni și costă 12 corone pe an (pentru învțători, preoți s'erați și studenți 7 corone). Redacția: Bpesta, IV. Zöldfautca 13. Administrația: Bp. VI. Vörösmartyutca 60-a.

„Zile memorabile pentru Seliște”, colecțiunea rapoartelor publicate în ziare despre diferite evenimente însemnate petrecute în Seliște: adunarea generală a societății pentru fond de teatru; visitațiunea canonică făcută în 1900 de Excelența Sa metropolitul; alegerea și instalarea protopresbiterului Dr. I. Stroiă, sfîn-

țirea noului edificiu școlar prin Excelența Sa metropolitul, și despre sfîșirea școlii din Gura-riului, discursurile rostite la aceste ocaziuni, ș. a. adunate și publicate de Dumitru A. Mosora, acum răposatul fost învățătoriu la școlă din Seliște. În prefața cărții regretatul Mosora scria și următoarele: „Am voit, ca prin prezenta broșură să dau în mâna generațiunei actuale, care a contribuit cu jertfe spirituale, materiale și muncă trupescă, pentru-ca zilele în cari s'au s'evșit actele sus schitate să devină adevărate zile memorabile pentru Seliște și jur... ear' generațiunii viitoare să-i dau prin prezenta broșură o călăusă inspirătoare de principii și sentimente de cari trebuie să fie condusă în toate acțiunile și faptele ei”.

Cartea are format 8° mare, se estinde pe 119 pagine și costă 2 corone. A apărut în tipografia archidieceșană. Fie, ca deosebi s'eliștenii prin procurarea acestei cărți să aducă obolul de recunoștință zelului cu care preacurând răposatul fiu al comunei lor a lucrat, în cercul seu de activitate, pentru — cinstea Seliștei.

„Căntece”, poezii de Emil Sabo, profesor în Blaj. Pețul 1 coronă. Au apărut în Blaj (tipografia seminarului archidieceșan). Un volum de 92 pagine format 8°, cuprinzând 39 poezii întră cari unele destul de bunișore. În unele însă face rea impresie concordanta greșită, ca: „A clopotelor glas misterios”, „A fericirii tainic foc ceresc”, apoi desetul („Printră desetul de fag”) și alte scăderi de acestea, cari ușor puteau fi evitate. În general însă poeziile sunt bunișore și pot forma lectură plăcută, deosebi tineretului.

Din public.*)

Mulțămite publice.

Demni și evlavioși creștini Ioan Mosora și soția sa Maria născ. Muntean, din Daneș, au donat pe s'oma sfintei biserici din Șard la sfintele serbători ale Nașterii Domnului un rând de ornate preoțești pentru sfântul serviciu, în preț de 100 corone, ear' la serbătoreea Tăierii-împrejur (Anul nou) a. c. demni și evlavioși creștini Ioan Șoneriu cu soția sa Maria născ. Mosora, și Nicolae Toma cu soția sa Elena născută Chiorean, din Sighișoara, au donat asemenea un rând de ornate preoțești pentru sfântul serviciu, în preț de 120 corone.

Pentru aceste fapte creștinești primescă numiții donatori călduroasele noastre mulțămite. Șard, la 2 Ianuarie 1904.

Ioan Dan
paroh gr.-ort.

În numele Corului bisericii gr.-or. din Deva exprim și pe această cale mulțămire sinceră pentru suprasolvirile maritimise, incurse cu ocaziunea concertului împreunat cu producțiunea teatrală, aranjat la 26 Decembre st. v. 1903. Suprasolviri au intrat de la dd:

Ioan Papiu, protopresbiter, (Sibiu) 8 cor., G. Romanul, protopresbiter, și C. Popescu, paroh, câte 6 cor., G. Cușuta, funcț. de bancă, 5 cor., Dr. Al. Hossu-Longin, adv., 4 cor., Ioan Russ, 4 cor., ved. Neti Șerban. (Sântohalm) 3 cor., Al. Moldovan sen., dir. de bancă, G. Ghila, preot, D. Ardelean, proprietariu, G. Ciatt, sublocot. (Cluj), N. Benea și S. Giurgiu, câte 2 cor., Dr. N. Moțiu, medic, Catia Varga și Varajthy B., câte 1 cor. 40 fil., A. Bera, paroh, (S. Andree), T. Ciatt funcț., R. Popa, funcț., Kroll Gy., librariu, P. Mircea, Maria Gili și Victoria Muntean, câte 1 cor., Mihály F. 60 fil., G. Guga, paroh (Șoimuș-mur.), 40 fil., Aron Popa, N. N. și Makula Lajos, câte 20 fileri.

Venitul brut a fost 319 cor. 10 fil., din care sumă subtrăgându-se speșele de 204 cor. 30 fil., a rămas ca venit curat 114 corone 80 fil., care sumă s'a predat epitropiei parohiale din loc, pentru a fi adausă la fondul pentru ridicarea turnului la biserica gr.-or. din Deva.

Deva, în 28 Ianuarie 1904.

Cornel Popescu
paroh gr.-or.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica „Căte R-dacția nu primește răspunderea.

Teatrul orășenesc.

Luni (29 Februarie): „Zapfenstreich”, dramă în 4 acte, de F. A. Bayerlein. Noutate.

Marti (1 Martie): „Der Obersteiger”, operetă în 3 acte, de K. Zeller. Beneficiul actriței Tilly Artot.

Szebenvármegye alispánja
szám. 952 1904.
fj.

[47] 1-1

Pályázati hirdetés.

Szebenvármegyében megüresedett és évi 1200 K fizetéssel, 200 K lakbérrel és esetleges drágasági pótlékkal javadalmazott I. oszt. járási őrnöki állásra, valamint az ennek betöltésével esetleg megüresedő egyéb őrnöki állásokra pályázatot hirdetek.

Felhívom a pályázni ohajtókat, hogy az 1883. évi I. t. cz. 19. §-ában előírt minősítést, valamint eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket a vármegye főispánjához czimezve hozzám a 125000/1902 B. M. számú vármegyei ügyviteli szabályzat 4 §-ában előírt módon folyó évi március hó 26-ig nyújtsák be.

Nagyszeben, 1904. február hó 27.

Reissenberger
alispán.

Nr. 120 1904.

[41] 2-3

Concurs

Pentru ocuparea postului de capelan în parohia Sita-Buzău, tractul Treiscaune, pe baza rezoluțiunei Ven. Consistoriu archidiece-san din 27 Ianuarie a. c. nr. 875 Bis., se scrie concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt jumătate din venitele parohiale fa-sionate în cota B. pentru întregirea venitelor de la stat.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și înainta suplicile instruite conform legilor în vigore subscrisului oficiu protopresbiteral în Bereczk, comitatul Háromszék, și a se pre-senta în vre-o Duminecă ori sârbătoare în bi-serică spre a cânta, respective a celebra și cuvânta.

Brețcu (Bereczk) 4 Februarie 1904.

În conțelegere cu comitetul parohial.
Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Treiscaune.

Constantin Dimian
protopresbiter.

Nr. 22 1904.

[28] 3-3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia Dridif, protopresbiteratul Făgărașu-lui, prin această se scrie concurs cu termni de 30 zile de la prima publicare în „Tel. Rom.”

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în cota B. pentru întregi-rea venitelor preoțești de la stat.

Reflectanții la acest post au a-și așterne cererile lor, instruite conform normelor din vigore, subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul indicat.

Făgăraș, 27 Ianuarie 1904.

În conțelegere cu comitetul parohial.

Iuliu Dan, prot.

Nr. 39/1904

[27] 2-3

Concurs

Pentru întregirea postului vacant de paroh în parohia de clasa a III-a Martinești cu filia Turmaș, protopresbiteratul Orăștie, pe baza ordinului consistorial din 30 Decem-bre 1903 nr. 13765 Bis., prin această se des-chide concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în cota B. pentru întregi-rea venitelor de la stat.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și așterne rugărilor lor, instruite conform nor-melor în vigore subscrisului oficiu protopres-biteral în termenul indicat, și au a se presenta în vre o Duminecă sau sârbătoare în biserică pentru a cânta eventual a celebra și a cuvânta.

Orăștie, 26 Ianuarie 1904.

În conțelegere cu comitetul parohial.

Vasile Domșa
protopresbiter.

Nr. 242/1903.

[33] 2-3

Concurs

Pentru întregirea postului vacant de paroh în comuna bisericăscă de clasa a III-a Gârda-de-jos cu filia Neagra de sus, pro-topresbiteratul Câmpenilor, se publică concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Venitele sunt cele cuprinse în cota B. pentru întregirea dotațiunii preoțești.

Doritorii a ocupa acest post se trimită cererile concursuale cu documentele necesare la subscrisul în termenul cuvenit și a se pre-senta înainte de alegere la biserică spre a cânta, respective a celebra și cuvânta.

Câmpeni, 17 Octobrie 1903.

Romul Furdul
protopresbiter.

Nr. 2-1904 Tip.

[36] 2-3

CONCURS

Pentru ocuparea postului de

conducătoriu

în Librăria archidiece-sană din Si-biiu se publică prin această concurs.

Reflectanții la acest post se-și în-a-nteze ofertele, cari vor avé se conțină și condițiunile de salariu, la Comisiu-ne-a administrativă a tipografiei archi-diece-sane până cel mult 15/28 Martie a. c.

La apel sunt a se alătura:

1. Atestat de botez.

2. Atestate de cualificație, eventual alte documente.

Sibiiu, din ședința comisiunei ad-ministrative a tipografiei archidiece-sane, ținută la 28 Ianuarie (10 Februarie) 1904.

Băiat sau fetiță

care cunoște limba magiară și germană se primește în prăvălia

Stan Steflea, comerciant

[46] 1-1

Seliște.

Candidat de avocat

cunoscător perfect al limbei magiare și române află aplicare în cancelaria advocațională a lui Dr. Máttyás Lázár, Sibiiu, str. urezului 11.

(31) 6-7

La Librăria Tipografiei Archidiece-sane se află de vânzare:

Ziariul unui Pierde-Vară, de George Coșbuc „ 2-

Iisus Christos cu cuvintele sântei scripturi, de Dr. Petru Barbu „ 2-50 trimise cu posta pentru fiecare exemplar 10 bani mai mult.

Cuvinte adevărate, de N. Iorga C. 2-50

Drumuri și orașe din România, de N. Iorga „ 2-50

Geniu Pustiu, roman original inedit, de Mihail Eminescu „ 2- plus 20 fil. porto postal.

Gratis! Franco!

La cerere se trimite

Catalogul cărților

aflătoare la

Librăria archidiece-sană

Sibiiu (Nagy-szeben)

Liturgierul

— cu litere latine —

broșat cor. 6, legat cor. 8.

Librăria archidiece-sană.

Pentru domnii preoți!

De la Librăria archidiece-sană se poate procura

CONDICĂ

bine compactată în piele și cu părăți tari,

în care (conform circulariului consis-torial numărul 2142 din 3 Martie 1903) sunt a se induce „momentele mai în-semnate ce obvin în comună în decursul anului și cari merită a fi însemnate pentru posteritate.”

Conține 200 foi.

Prețul 6-60 cor., + porto postal 80 fil

Sudorea picioarelor

se vindecă radical prin folosirea pravului

„universal antisudoric“

din farmacia la „ursul negru“ a lui

Guido Fabritius

Sibiiu.

Să se folosească numai numitul prav!

A eșit de sub tipariu în Tipografia archidiece-sană:

APOSTOLUL

— cu litere latine —

cu binecuvântarea I. P. S. Domn Ioan Metianu, arhiepiscop și metropolit și se află de vânzare la **Tipografia și Li-brăria archidiece-sană în Sibiiu** cu prețurile: broșat **7 cor.**, legat în pânză neagră **9-50 cor.**, ediție de lux broșat **8 cor.**, legat după cum se comandă.

A eșit de sub tipariu în Tipografia archidiece-sană:

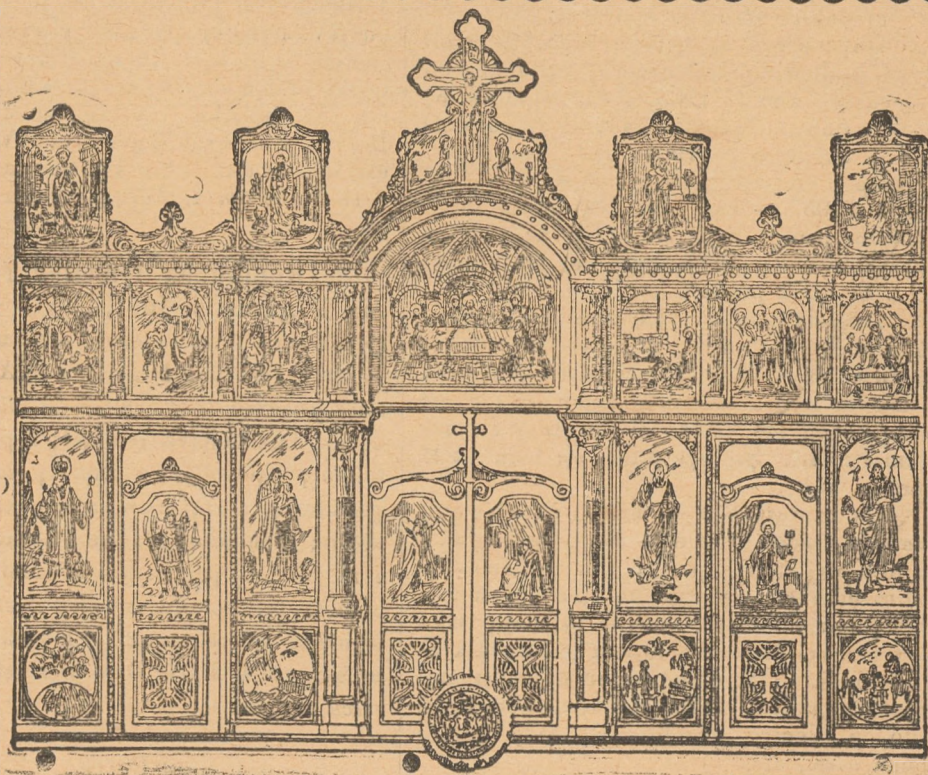
OCTOICHUL CEL MIC

— cu litere latine —

care cuprinde: Rânduêla Vecerniei, Utreniei și a Liturgiei; cele opt glasuri pentru Dumineci, Podobiile, Polieleul, Pri-pelele, Catavasiile, Irmósele, Sfetilnele și altele.

Prețul unui exemplariu legat simplu **1-60 cor.**, legat în piele cu copcii galbine **3-20 cor.** plus porto postal **30 bani.** Legătură mai fină după cum se comandă.

Librăria tipografiei archidiece-sane.



Școala de pictură religioasă-artistică

Jos. Hofrichter's Sohn

din Reichenau, bei Gablonz,

primește în întreprindere și execută altare noue, reparază picturi vechi, execută la comandă icône și tablouri în ulei pe pânză, tinichea sau table de aramă, pe lemn, aluminiu, etc., în dimensiunile recerute.

Icône pentru prapori cum și prapori întregi.

Pictéză portrete, fidel după fotografii bine reușite.

Deposit mare de lustre, de sticlă ciselată, cum și de alamă.

Prețuri moderate și executare promptă.

La cerere se trimit schițe și planuri. — Comandele se primesc și se pot face la **Librăria archidiece-sană în Sibiiu.**

[6] 19-20